

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

Den smalle bog

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 3. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Mennesker, der taler præcis sådan

Arne Ziebell Olsen: "Pizza nummer 25", noveller, Skriveforlaget 2017, 155 sider, 199,95 kr. af Egil Hvid-Olsen Nu er der tre...

Find rundt i Den smalle bog

Midt på siden står det seneste indlæg. **Øverst i højrespalten** og **øverst i venstrespalten** står de foregående indlæg. **Længere nede i højrespalten** kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. **Længere ned i venstrespalten** er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem der skriver om.

Flere indlæg fra Den smalle bog

-

Hulda Lütkens talent og "det kontrollerede overspændte"
Hulda Lütken: "Degnens Hus", roman med efterord af Hans Otto Jørgensen Udkom første gang i 1929, Gladiator 2018, 349 sider, 300 kr. Af S...
-

Fortielsen tyranni
Karin Shakoov: "Russerunge" Egolibris 2016, 318 sider, 299,95 kr. Af Egil Hvid-Olsen "RUSSERUNGE" er en litterær perle af den dybt...
- Mennesker, der taler præcis sådan
Arne Ziebell Olsen: "Pizza nummer 25", noveller, Skriveforlaget 2017, 155

torsdag den 16. august 2018

Hulda Lütkens talent og "det kontrollerede overspændte"

Hulda Lütken:

"Degnens Hus", roman med efterord af Hans Otto Jørgensen Udkom første gang i 1929, Gladiator 2018, 349 sider, 300 kr.

Af Solvej Paabøl Andersen

Forlaget Gladiator har en serie udgivelser ved navn "Sandalserien". Den består af "klassikere på kanten af den etablerede kanon". Forlaget genudgiver m.a.o. dansk litteratur med fokus på perioden fra det moderne gennembrud til ca. 1980. Formålet er at trække glemte og/eller oversete forfattere frem i lyset igen. Måske endda give dem en ny chance for at blive (aner)kendt. Kvindelige forfattere får også god plads her. Således også Hulda Lütken (1896-1946), hvis debutroman "Degnens Hus" er den 27. i serien. Den har jeg læst. Jeg vil ikke sige med stor og udelt fornøjelse. Men forlagets intention er sympatisk, og romanen har også sine momenter, ligesom Hulda Lütken ubetvivleligt havde talent.

Hans Otto Jørgensen har skrevet efterord til romanen, og af det kan man læse, at hun er født og opvokset i Elling nord for Frederikshavn. Hendes far var skolelærer, en ikke-lokal intellektuel, som sværmede for Brandes og socialisme. Moderen derimod var bondsk og havde taterblod i årenerne. Disse to skikkelser genkender man i fortællingen som hovedpersonen, Lina, og hendes mand, Peter.

Forfatteren har været 33 år, da romanen udkom første gang i 1929. På det tidspunkt har hun et forlist ægteskab og en bortadopteret søn i bagagen. Hun arbejdede som husbestyrerinde i København og hang ud med Tom Kristensen og co. Der var nogle, der havde øje for hendes talent! En af grundene til, at hun ikke blev kendt i videre kredse, var nok hendes køn og hendes endnu mandsdominerede samtid. Måske havde det hjulpet, om hun var blevet ældre end sine 50 år.

Det kontrollerede overspændte

En anden eller tredje grund var, at hun af kritikerne blev anset for at være "overspændt" og personerne ekstreme. Der sker ikke alverden med de personer fortællingen igennem. De er, som de er, man skal ikke vente nogle overraskelser. Det er sandt nok, det med det overspændte og ekstreme.

Men som Hans Otto Jørgensen påpeger, så er "det overspændte kontrolleret". Forfatteren ved godt, hvad hun gør, og hun vil noget med det, hun gør. I stedet for at lade modsætninger mødes og brydes i de enkelte personer, så rendyrker hun typer og sætter på den måde kultur og natur op imod hinanden, ligesom hun gør det med drøm og virkelighed, ånd og hånd, tro, overtro og vantro, og meget mere. "Degnens Hus" er omrejsningspunktet for fortællingen.

Der bor Lina og Peter, og vi hører også om Linas gudfrygtige mor, Martha, og hendes far, Lars. Og om andre personer i det lille landbosamfund. Og om Linas og Peters børn, hvoraf den yngste datter, Maria Magdalene, er den eneste markør af fortælleforløbet udstrækning. Hun fødes i begyndelsen af fortællingen og er endnu en skolepige ved slutningen – og det er ikke noget, man er ret længe i det samfundslag, romanen beskæftiger sig med. Man ser for sig gang på gang billeder som van Goghs "Kartoffelspisere" og Brendekildes "Udslidt". Det

Digtekunst i verdensklasse

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2018 (26)
  - ▼ august (1)
    - Hulda Lütkens talent og "det kontrollerede overspændte"...
    - juli (5)
    - juni (4)
    - maj (4)
    - april (3)
    - marts (3)
    - februar (3)
    - januar (3)
  - 2017 (36)
  - 2016 (34)

Stofgrupperne i Den smalle bog (NB: Denne søgemåde tæller endnu ikke alle bidrag)

antologi (1)
boganmeldelse (32)
digtsamling (9)
essay (2)
eventyr (1)
fabler (1)
faglitteratur (3)
klassikerlæsning (4)
kunstbog (1)
lyrik (2)
noveller (2)
prosattekster (2)
roman (3)

Slå op i Den smalle bog

Få en mail, når Den smalle bog udkommer

Sidevisninger i alt

75,120

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

Litteraturen, bevægelsen, teksten

- Floret
- Hver mandag
- Hybenblod (Linda Nørgaards blog)
- Knud Steffen (Nielsens blog)
- Slagtryk

Nettidsskrifter: Litteratur - Artikler og kritik

- Kornkammer
- Lithub
- Litteraturnu
- Modspor

Nettidsskrifter: Kulturmagasiner og det, der ligner

- Atlas Magasin
- Ikaros
- Kunsten nu
- Vink København

påkrævet, og åndens mindre agtet. Han er fritænker uden rigtig at have formatet til at være det. Som hans modpol står hans svigermor, Martha, som tilskriver alt Guds vilje og samtidig dør noget med, at hun har svært ved at tilgive SIN mand, at han render til andre kvinder. Hankønnets skrøbelighed kommer også til udtryk ved, at Linas drengbørn dør fra hende. Og den ene søn, som lever, er født med et hareskår. Linas sorg og udmattelse skildres uden svælgen, det er en karsk realisme og ikke megen trøst at hente.

Skønt Peter synger i kirken hver søndag – det er en del af hans stilling som degn (og vel den, hvor han gør mindst skade. Nogen stor pædagog er han ikke) – så benægter han hårdnakket, at der overhovedet er en Gud. Lina, deler hverken moderens blinde tro, som også har elementer af overtro, eller ægtefællens totale afvisning. Hendes gudsforhold er måske genkendeligt for mange i dag: hun skænker det ikke mange tanker i det daglige, men uanset om han er til eller ej, så har netop det spørgsmål det med at trænge sig på, når livets storme også gør det. I sådanne situationer er det godt at vide, at andre tror.

"Ak, den stakkels Moder, hun var meget syg. Lina nænnede ikke at sige hende imod. Det var ogsaa paa en Maade saa godt at høre, at han var hos Vorherre; selv om hun ikke troede det, saa varmede det hendes Hjerter alligevel..." (s. 243) Hun er på mange måder sin mand overlegen: hun får noget fra hånden, men har også et åndsliv, i hvert fald læser hun gerne trods sine kun tre års skolegang, og hun er et både drømmende og reflekteret menneske, selv om hun må tage natten til hjælp for at få stunder til det.

Lyst til at irritere

Hun vender Peters argumentation imod ham på den allerspydigste vis, da hun, overmandet af foragt for ham, får "Lyst til at irritere ham med et eller andet" (s. 182) og derfor siger, at han ikke er en far for sine børn. Han misforstår det i biologisk retning. Det fanger hun straks og siger: "Du ved, en Fader kan ikke bevises!" Ligesom en Gud ikke kan bevises – det beror på tillid.

Mænd er noget pak, skrøbelige og/eller latterlige. Ægteskaber er ingenlunde noget, man har for sin fornøjelses skyld, men fordi at når man i sin dårskab har sagt A, så hænger man også på B.

Modsætninger mødes. Han, den evige jøde, var flakket omkring som huslærer. Lina og han mødtes på den lokale højskole, hvor han holdt foredrag. De blev betaget af hinandens skønhed, og hun fik ham til at søge stillingen som degn. "Han havde været det fremmede for hende, det uforklarlige, Kulturmennesket, hun ikke kendte, men føle sig draget mod. Han havde lammethende med sine skarpe Domme, sine Foredrag, sit Fritænkeri – der kaldte paa Hedningen i hende – og sit Had til det snævre og almindelige. Luft til alle sider havde der været i Førstningen. – Siden havde Dagliglivets irriterende Smaating trukket en graa Hinde over deres Samliv". (s. 37)

Således er der nok noget, der er genkendeligt for læseren af i dag, fordi det er alment menneskelige sager, der beskrives i Hulda Lützens roman, når hun taler om kærligheden og om sorgen. Modsætningerne udforskes i fortællingen på en måde, så man ikke er i tvivl om, hvor forfatterens sympati ligger. Det er interessant, men interessen forbliver mestendels på afstand. Rigtig grebet af fortællingen blev jeg ikke. Ikke så meget pga det overspændte, som pga at man forbliver tilskuer til nogle tableauer fra en svunden tid og svundne vilkår.

Der tilføjes ikke noget nyt til forståelsen og indsigten i den tid og de vilkår. Som teolog med interesse for litteratur er der noget at hente – men som læser kom denne roman ikke til at stå som det helle, som læsning gør det for Lina: "En ny Verden rullede op for hende. Linas Fantasi og Drømme nærmedes. Bøgerne blev hendes Fryd, hendes Luksus, Glæden i hendes ensformige Liv. Livet i bøgerne blev det Liv, hun skulde have levet." (s. 39)

Dog: Hatten af for Lina - og for Gladiator, fordi forlaget påtager sig opgaven med at udfordre den mere etablerede kanon.

Indsendt af [Jakob Brønnum](#)

Ingen kommentarer:

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

Kommenter som: ▼

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Rejser tema. Leveret af [Blogger](#).